Należytość pocztowa uiszczona ryczałtem.

Przegląd Papierniczy

Nr. 1 1. stycznia 1928 r. Rok 2

PRZEGLĄD PAPIERNICZY

(Papier-Rundschau)

ORGAN FACHOWY I PROPAGANDOWY DLA HANDLU I PRZEMYSŁU PAPIERNICZEGO, ART. PIŚMIENNYCH I URZĄDZEŃ BIUROWYCH, PRZEMYSŁU I HANDLU TAPECIARSKIEGO ORAZ WSZELKICH GAŁĘZI PRZEMYSŁU PRZERABIAJĄCEGO PAPIER: JAK INTROLIGATORNI, KARTONIARNI ORAZ PRZEMYSŁU GRAFICZNEGO.

Wydawcy: Ernest Hein i Leon Landau, Katowice. Wychodzi dwutygodniowo: 1 i 15 każdego miesiąca.

KONTO Międzynarodowy Bank Handlowy, Oddział Katowice | Adres: Przegląd Papierniczy, Katowice, Jagiellońska 12 Telefon 1245 | Konto czekowe: P. K. O. Katowice 305 008

Cena: pojedyńczego numeru z przesyłką pocztową zł. 0,60. **Prenumerata:** w kraju kwartalnie zł. 3,—, zagranicą zł. 4,50. **Ogłoszenia:** 1/1 strona zł, 150.—, 1/2 str. zł. 90.—, 1/4 str. zł 50.—, 1/8 str zł. 30.—, 1/16 str zł 15.—, 1/32 str. zł. 8.—. Na stronie tytułowej i w tekscie 100%, na stronie II i IV okładki 50% nadwyżki, dla poszukujących posad 50% zniżki. Ceny te obowiązują w kraju, dla zagranicy cennik specjalny.
Przy ogłoszeniach 3-razowych udzielamy 10%, przy 6-razowych 15%, przy 12-razowych 20%, przy ogłoszeniach stałych 25% rabatu.

Rękopisów redakcja nie zwraca.

Nr. 1 Katowice, dnia 1. stycznia 1928 Rok 2

Treść numeru:

Inhalt:

Stan przemysłu papierniczego w Polsce, jego potrzeby i widoki rozwoju na przyszłość.

Inż. Henryk Karpiński.

(Dokończenie — patrz Rok 1, Nr. 8 Strona 1 i 2-ga.)

Zanim rozważymy skutki takiego wzrostu spożycia, musimy pierwej zająć się sprawą surowców dla przemysłu papierniczego.

Pod względem surowców dla przemysłu papierniczego Polska znajduje się w położeniu wyjątkowo szczęśliwem. Podstawowy surowiec, drzewo świerkowe posiadamy w znacznej ilości zarówno we wschodnich województwach, jak i południowych na Podkarpaciu i w Karpatach. Podług danych Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych powierzchnia lasów świerkowych w Polsce wynosi:

I. W północno-wschodnich województwach:	
a) w lasach państwowych	83,966 ha.
b) w lasach prywatnych	195,691 „
II. W Karpatach:	
a) w lasach państwowych	130,626 ha.
b) w lasach prywatnych	356,000 „
Razem	766,283 ha.

Przymując naturalny przyrost drewna świerkowego, w północno-wschodnich województwach na 3 m³, a w Karpatach na 4 m³ rocznie z jednego hektara, otrzymamy naturalny przyrost 2 785 475 m³ z czego na województwa północno-wschodnie przypada 838 971 m³, na Karpaty zaś 1 916 504 m³. Wyniki gospodarki w lasach świerkowych państwowych wykazują, że w województwach północno-wschodnich z ogólnej masy drewna świerkowego nadaje się do wyrobu papierniczego drewna około 50%, w Karpatach zachodnich 35%, a w Karpatach wschodnich tylko 25%, gdyż z powodu braku sosny w Karpatach, drewno świerkowe w znacznie wyższym stopniu wyzyskiwane jest do innych celów gospodarczych. Uwzględniając w obu rejonach Karpat stosowany tam dodatek 10% drzewa jodłowego i przymując, że 1 m³ = 1,3 m. p. i że 1 m. p. waży 500 kg., otrzymamy normalny przyrost roczny drewna papierniczego.

1. W północno-wschodnich województwach	546 000 m. p.
2. W Karpatach zachodnich	137 280 m. p.
3. W Karpatach wschodnich	592 920 m. p.
Razem	1 276 200 m. p.
lub	638 100 ton.

Drewno świerkowe służy do wyrobu papieru w dwojakiej formie, jako miazga papiernicza, otrzymana przez mechaniczne starcie drzewa na kamieniach, lub też jako celuloza, przygotowana drogą chemiczną, przez rozpuszczanie i usunięcie z drzewa ligniny, żywicy, garbników, ciał cukrowych i mineralnych. Z 1 m. p. drewna świerkowego otrzymujemy przeciętnie 265 kg. miazgi drzewnej o suchości absolutnej 88% lub 162 kg. celulozy niebielonej, za 146 kg. celulozy bielonej.

Szmaty używane do wyrobu bibułki papierosowej, papierów listowych wyższego gatunku, papierów dokumentowych i banknotowych, posiadamy przy małym rozwoju w Polsce tego działu papiernictwa w dostatecznej ilości.

Z potrzebnych do zaklejania papieru materjałów siarczan glinu produkujemy w kraju w dostatecznej ilości jak również chlorek używany do bielenia miazgi papierniczej.

Sprowadzamy natomiast z zagranicy do wyrobu papieru i celulozy piryty, żywicę, kaolinę, barwniki, prócz maszyn, sit, filców etc. o czem będziemy mówili później.

Pod względem produkcji miazgi drzewnej mechanicznej, jesteśmy w znacznie gorszem położeniu niż kraje rozporządzające, tanią siłą wodną, jak Finlandja, Szwecja, Norwegja, Czecho-Słowacja, Austrja, a po części i Niemcy. Na wyprodukowanie w ciągu doby 1 tony miazgi papierniczej potrzeba w szlifierniach starego typu około 8,5 H. P., w szlifierniach najnowszego typu około 6. H. P. i dlatego sprawa opału przy produkcji miazgi papierniczej odgrywa pierwszorzędną rolę. Tylko fabryki położone niedaleko zagłębia węglowego, lub też rozporządzające siłą wodną, mogą miazgę drzewną produkować tanio. Nie posiadamy prawie zupełnie szlifierni miazgi drzewnej, produkujących miazgę na sprzedaż i dlatego prawie wszystkie papiernie, wyrabiające papiery z zawartością miazgi drzewnej, posiadają szlifiernie własne, niektóre urządzone wzorowo, jak w Myszkowie i w Pabjanicach. Produkcja krajowa miazgi drzewnej niewystarcza jednak na potrzeby papiernictwa krajowego, wskutek czego sprowadzamy miazgę z zagranicy, przeważnie z Austrji, w ilościach nie przekraczających 100 do 150 ton miesięcznie.

Prócz miazgi drzewnej przerabia przemysł papierniczy wielkie ilości celulozy, otrzymywanej przeważnie z drzewa świerkowego. Polską posiada obecnie trzy fabryki celulozy, a mianowicie dwie fabryki celulozy siarczynowej we Włocławku i w Czułowie, oraz fabrykę celulozy sodowej w Kaletach. Zarówno fabryka w Czułowie, jak w Kaletach, dostarczają celulozy na potrzeby papiernictwa polskiego dopiero od czasu przyłączenia części Górnego Śląska do Polski. Celulozę sodową przerabia sama fabryka na papier, wywożąc zagranicę nadmiar celulozy w ilości 300—500 ton miesięcznie. Inne papiernie tej celulozy nie przerabiają, tak że tylko dwie fabryki celulozy siarczynowej zaopatrują rynek wewnętrzny. (Cyfry produkcji, przywozu, wywozu i wewnętrznego spożycia, przedstawiają się, jak następuje):

Rok	Produkcja	Import	Eksport	Spożycie
1922	23 498 ton	6 187 ton	4 746 ton	24 939 ton
1923	29 996 „	2 752 „	5 737 „	27 011 „
1924	29 793 „	4 209 „	14 474 „	19 528 „
1925	34 216 „	2 911 „	7 311 „	29 816 „
1926*)	35 000 „	1 600 „	2 000 „	35 400 „

*) Cyfry w przybliżeniu.

W roku bieżącym produkcja wynosić będzie około 38 000 ton, import około 600 ton, eksport ustał zupełnie. Spożycie wewnętrzne wyniesie zatem około 44 000 ton. Z powyższego zestawienia widać, że spożycie celulozy wzrasta szybciej, aniżeli produkcja papieru, co przypisać należy temu, że po wojnie rynek wewnętrzny zadawalniał się papierem niskiego gatunku, o dużej zawartości miazgi drzewnej, stopniowo jednak w miarę poprawy gospodarczej wzrosły i wymagania spożywców. Przemysł celulozowy, zmuszony z początku do wywozu nadmiaru swojej produkcji, obecnie nie wystarcza. W zrozumieniu tego fabryka we Włocławku przystąpiła w roku bieżącym do rozbudowy i w połowie roku przyszłego powiększy swą produkcję o 9 do 10 000 ton, a w ciągu dwóch lat następnych o dalsze 20 000 ton. Po osiągnięciu tej produkcji, część jej wypadnie wywozić do Anglji i Francji, dopóki potrzeby rynku papierniczego nie powiększą się w odpowiednim stosunku.

Zarówno wyrób miazgi drzewnej jak i celulozy wymaga wielkich ilości drewna świerkowego i jakkolwiek normalny przyrost w lasach naszych obecne i przyszłe potrzeby tego przemysłu pokrywa całkowicie, to jednak nadmierny wywóz papierówki, wynoszący w roku ubiegłym dwa razy więcej od przyrostu nakazuje zastanowić się poważnie nad przyszłością polskiego papiernictwa. Naruszając kapitał leśny możemy za lat parę znaleźć się w tem położeniu, że wywóz papierówki ustanie zupełnie, a przemysł papierniczy w Polsce z powodu braku tego surowca nie będzie mógł rozwijać się swobodnie i dotrzymać kroku naturalnemu wzrostowi spożycia papieru. Niebezpieczeństwo to znanem jest doskonale przemysłowi papierniczemu, który w tej sprawie składał Rządowi szereg memorjałów, dotychczas jednak bezskutecznie, gdyż bilans handlowy Państwa wymaga koniecznie intensywnego eksportu, a papierówka nasza bardzo chętnie jest kupowana przez fabryki niemieckie.

Przechodząc z kolei do charakterystyki produkcji papierniczej w Polsce, zaznaczyć musimy, że przemysł nasz, stosując się do potrzeb rynku, produkuje przeważnie gatunki średnie, których brak najwięcej odczuwać się daje. W ostatnim roku produkcja papieru gazetowego zupełnie wystarcza na potrzeby chwili, a rozpoczęte inwestycje w papierni Myszkowskiej dają gwarancję, że nawet w latach najbliższych pomimo naturalnego wzrostu zapotrzebowania import papieru gazetowego będzie zbyteczny. To samo powiedzieć można i o papierach bezdrzewnych, którymi rynek jest nasycony. Natomiast brak nam dostatecznej ilości papierów średnich, drukowych i szkolnych, które stanowią lwią część importu, brak ten coraz bardziej będzie się dawał we znaki, o ile w najbliższym pięcioleciu nie powiększymy znacznie produkcji tych papierów. Ogólnie powiedzieć można, że papiery polskie pod względem jakości niewiele ustępuią papierom zagranicznym odpowiedniej klasy, brak jednak odpowiedniej specjalizacji, zbyt wąskie i wolnobieżne maszyny, wysokie koszty inwestycyjne, drożyzna kapitału wpływają ujemnie na koszt produkcji.

Z powyższych przyczyn przemysł papierniczy, jak zresztą prawie wszystkie gałęzie przemysłu, nie mógłby istnieć bez odpowiedniej ochrony celnej. Brak tej ochrony w pierwszych latach powojennych zatrzymał rozwój papiernictwa — z przyjemnością jednak zaznaczyć musimy, że w ostatnich latach zmieniły się zapatrywania naszych sfer rządowych i gospodarczych, i obecnie obowiazująca taryfa celna, pomimo drobnych usterek odpowiada potrzebom przemysłu papierniczego. Należy się spodziewać, że obecny stan rzeczy nie ulegnie żadnej nagłej zmianie i że przemysł papierniczy będzie się mógł rozwijać w szybszem tempie aniżeli dotychczas.

Przechodząc do maszynowych urządzeń z przykrością zaznaczyć musimy, że Polska nie posiada ani jednej fabryki maszyn papierniczych i posiadać jej nie może ze względu na małe krajowe zapotrzebowanie i konieczność

ogromnej specjalizacji i doświadczenia w tym dziale produkcji mechanicznej. To samo jednak zjawisko obserwować można we Włoszech, Hiszpanji, nawet w Finlandji pomimo ogromnego rozwoju tamtejszego papiernictwa. Tylko Niemcy, Szwecja i Stany Zjednoczone zdołały stworzyć poważniejsze specjalne fabryki maszyn papierniczych, zaspakajając nietylko potrzeby własne ale i eksportując swoje maszyny na cały świat.

Dlatego też polityka gospodarcza Państwa Polskiego powinna iść jak najdalej w ulgach celnych przy sprowadzaniu maszyn papierniczych i ich części, nie wyrabianych w kraju. Przyczem formalności związane z uzyskaniem ulgi celnej powinny być możliwie proste, gdyż przemysł ciągły, pracujący dzień i noc w razie uszkodzenia maszyny, nie może czekać ze sprowadzeniem potrzebnych maszyn lub ich części.

Dążność do normalizacji w życiu gospodarczem napotyka w przemyśle papierniczym na poważne trudności. Przemysł nasz zaopatrywał się w urządzenia maszynowe w okresie, kiedy drukarstwo nie myślało jeszcze o formatach normalnych, dlatego też szerokości maszyn papierniczych w Polsce zastosowane były do wymagań odbiorców i zmienić się nie dadzą, zastosowanie zaś formatów normalnych na istniejących maszynach papierniczych ograniczyłoby znacznie ich sprawność. Prócz tego większość starych pras drukarskich również nie odpowiada normalnym wymiarom i długo jeszcze wymagać będzie dawnych formatów arkusza. Dopiero nowe instalowane maszyny papiernicze będą mogły być dostosowane do norm międzynarodowych. Nie tylko pod względem formatów, ale i pod względem grubości papieru, składu masy etc. panuje u nas chaos zupełny; normalizacja w tym kierunku ułatwiłaby specjalizację, podniosłaby wydajność maszyn i uzdrowiła stosunki handlowe.

Większość polskich fabryk papieru zrzeszona jest w związku Papierni Polskich, istniejącym od roku 1919. Związek ma na celu wyłącznie gospodarcze cele, natomiast sprawami technicznemi nie zajmuje się wcale. Byłoby bardzo pożądane, aby technicy i inżynierowie przemysłu papierniczego stworzyli odpowiednie zrzeszenie, które ułatwiałoby wymianę doświadczeń, śledzenie za postępem technicznym papiernictwa etc. Zrzeszenie takie mogłoby ułatwić powołanie choćby średniej szkoły papierniczej, której brak dotkliwie uczuwać się daje. Przy szkole takiej powstać by mogła pracownia do badania papieru, która zarówno instytucjom rządowym, jak i prywatnym spożywcom mogłaby oddać poważne usługi.

Przechodząc do wniosków, zaznaczamy, że przemysł papierniczy w Polsce, niewystarczający nawet na obecne potrzeby, ma naturalne widoki rozwoju przy następujących warunkach:

1.) Zachowanie dla tego przemysłu niezbędnego surowca, jakim jest drewno świerkowe i ograniczenie w tym celu nadmiernego eksportu papierówki.

2.) Utrzymania ochrony celnej dla papieru, oraz udzielenia daleko idących ulg celnych, przy sprowadzaniu maszyn papierniczych i ich części, niewyrabianych w kraju.

3.) Podniesienia poziomu wykształcenia pracowników, przez stosowanie odpowiedniej szkoły specjalnej i zrzeszenie inżynierów i techników, pracujących w tym przemyśle.

4. Obniżenie kosztów produkcji przez zamianę przestarzałych, zbyt wąskich lub zbyt wolnobieżnych maszyn papierniczych maszynami szerokiemi i szybkobieżnemi; przez poprawienie wadliwej gospodarki cieplnej; przez poprawę środków komunikacyjnych; przez ulepszenie wewnętrznej organizacji produkcji.

Ażeby sprostać wzrastającemu zapotrzebowaniu wewnętrznemu należy w najbliższem pięcioleciu powiększyć liczbę maszyn papierniczych o 5—8 nowoczesnych jednostek, produkujących przeciętnie po 900 ton miesięcznie i jednocześnie w odpowiednim stosunku powiększyć produkcję miazgi drzewnej i celulozy.

Warunki sprzedaży i dostawy papieru, ustalone przez Związek Zawodowy Papierni Polskich w dniu 1 grudnia 1927 r.

Redakcja nasza omawiając nowe stadjum w rokowaniach polsko-niemieckich (patrz Rok I Nr. 7) zaznaczyła wtedy wyraźnie „a wraz z przemysłem papierniczym wita i handel nasz papierniczy z niekłamaną radością tę nową fazę w stosunkach polsko-niemieckich, ileże zawarcie traktatu handlowego oznacza ożywienie naszego handlu, który w swym dalszym rozwoju niezależny będzie od warunków dyktowanych mu czasem przez nasz przemysł papierniczy". Warunki niżej zapodane świadczą najdobitniej, iż uwaga nasza była w zupełności słuszną. Przekonani jednak jesteśmy, że rok 1928, przyniesie zasadniczą zmianę pod tym względem, traktat handlowy z Niemcami spowoduje naszych przemysłowców do zmiany tych warunków, handel papierniczy się ożywi, a rozwój przemysłu naszego pomimo konkurencji zagranicznej, tak świetnie zapoczątkowany, w niczem przerwy nie dozna, przeciwnie będzie naturalnym, ileże przemysł nasz wówczas pracować będzie w warunkach zupełnie normalnych, a dowodem najlepszym tych normalnych warunków będą właśnie normalne warunki sprzedaży i dostawy papieru.

§ 1.

Zamówienie uważa się za przyjęte z chwilą piśmiennego potwierdzenia go przez fabrykę. Ewentualne pomyłki lub niedokładności w potwierdzeniu winny być natychmiast przez odbiorcę sprostowane.

§ 2.

Termin dostawy podany w potwierdzeniu oznacza datę wysyłki towaru z fabryki.

Za datę wysyłki towaru uważaną będzie data wystawienia rachunku.

Wypadki siły wyższej jak naprzykład: powódź, pożar, ograniczenia rządowe, mobilizacja lub wojna, strajk, brak wagonów, przerwy w komunikacji, uszkodzenia w maszynach i t. p. zwalniają fabrykę od dotrzymania terminu dostawy. O ile wypadki wymienione uniemożliwiają dostawę w przeciągu trzech miesięcy, fabryka jest całkowicie zwolnioną od wykonania zamówienia.

§ 3.

Dopuszczalne różnice w grubości (wadze 1 mtr. kw.) papieru wzwyż lub wzniż wynoszą:

dla bibułek, papierów rysunkowych, papierów sklejanych, kartonów i tektur oraz dla specjalnych gatunków 10%

dla wszystkich pozostałych papierów 5%

wagi podanej w potwierdzeniu.

Jeżeli w potwierdzeniu podana jest waga maksymalna i minimalna, to różnica wagi oblicza się od przeciętnej tych dwóch wag. Normy powyższe dotyczą całej dostawy, a nie poszczególnych bel, ryz lub arkuszy. W zastosowaniu do poszczególnych ryz dopuszcza się odchylenie od przepisanej wagi w podwójnej wysokości w porównaniu z wyżej wskazaną.

Odbiorca obowiązany jest do zapłacenia za nadwagę dostarczonego papieru, powstałą wskutek różnic w wadze, o ile różnice te nie przekraczają podanych norm.

Odbiorca za nadwagę nie płaci, gdy zamówienie przyjęte zostało na ryzy, w tym jednak wypadku niema prawa do potrąceń za brak wagi w granicach powyższych norm.

§ 4.

Fabryce przysługuje prawo dostarczenia większej lub mniejszej ilości papieru, niż wymieniono w potwierdzeniu, w granicach następujących:

przy zamówieniach wynoszących . .	2000 kg.	o 25%
„ „ „	od 2000—3000 kg.	o 20%
	od 3000—5000 kg.	o 15%
„ „ „	powyżej 5000 kg.	o 10%

Różnice w ilościach dostarczonego papieru obliczają się od podanej w potwierdzeniu ilości. Jeżeli w potwierdzeniu podana jest ilość maksymalna i minimalna, to różnica oblicza się od przeciętnej tych 2-ch ilości.

§ 5.

Różnice w formatach są dopuszczalne do 5 mm. wzwyż i wzniż w szerokości i tyleż w długości.

§ 6.

Zamówienia na papiery nie składowe przyjmowane będą tylko wtedy, jeżeli każde z nich obejmuje papier jednego gatunku, wagi i koloru w ilościach nie mniejszych, niż

przy bibułkach	2000 kg.
przy wszelkich innych papierach białych i kolorowych	3000 kg.
przy kartonach duplex i triplex . . .	5000 kg.

§ 7.

Przy zamówieniach na papiery o formatach anormalnych zamawiający winien wpłacić odpowiedni zadatek.

§ 8.

Zamawiający papiery bezdrzewne lub bibułki obowiązany jest przyjąć prócz papieru pierwszego gatunku jeszcze i papier wysortowany, w ilości nieprzekraczającej 15% zamówionej ilości.

§ 9.

Za wszelkie papiery w rolkach, za wyjątkiem gazetowych, o szerokości od

5—30 cm. dolicza się do ceny normalnej . .	10%
za papier w rolkach o szerokości do 5 cm. . .	15%
za papiery arkuszowe w formatach przekraczających 1 mtr. kw. dolicza się	3%
za papiery arkuszowe w formatach niedosięgających ⅛ mtr. kw. dolicza się	3%

§ 10.

Obwoluty, przy papierach obwolutowanych, i gilzy na które papier w rolach jest nawinięty, jak również owinięcie rol papierem, wliczają się do wagi netto.

§ 11.

O ile w zamówieniu nie zostały podane adres i sposób wysyłki, winny one być zakomunikowane fabryce nie później, niż w przeciągu tygodnia od otrzymania zawiadomienia o dacie, w której zamówiony papier będzie gotów do wysyłki.

§ 12.

W razie niedotrzymania przez odbiorcę warunków płatności za poprzednie dostawy, fabryce przysługuje prawo unieważnić przyjęte przez nią w międzyczasie zamówienia, lub umówiony termin dostawy przesunąć, aż do czasu wypełnienia warunków przez płatnika.

§ 13.

Reklamacje, dotyczące dostaw, winny być zgłaszane nie później niż w ciągu czternastu dni od daty otrzymania towaru. Późniejsze reklamacje uwzględniane nie będą.

§ 14.

Ryzyko i odpowiedzialność za przewóz towaru z fabryki papieru aż do odbiorcy ponosi w każdym wypadku zamawiający.

Jak powstają nuty.

Najmilej widzianym podarunkiem są obok książek nuty. Podczas gdy jednak sposób wyrobu książek znany jest w szerokich kołach społeczeństwa, ogranicza się wiadomość, o ile chodzi o powstanie drukowanych nut, najwyżej do ręcznego, pisemnego odtwarzania nut. Wyrób drukowanych nut zajmuje atoli w łonie niemieckiego przemysłu księgarskiego poważne miejsce, również i sposoby druku nut są tak różnorakiej natury, że już i ze względu na technikę i sposób druku godzi się przedstawić obraz powstawania nut.

W przeciwieństwie do właściwego przemysłu drukarskiego, obejmującego w samych Niemczech około 8000 zakładów, znajdujących się w wszystkich dzielnicach i krajach niemieckich, koncentrują się drukarnie nut niemieckich w Lipsku, w znanem mieście książek. Sprawność wzgl. zdolność wytwórcza tych kilku firm jest jednak tego rozmiaru, iż drukarnie te wyrabiają nie tylko nuty niemieckie, lecz także nuty zagraniczne i to dla wszystkich krajów, tem samem więc zaspakajają w zupełności zapotrzebowanie całego świata na nuty. Początkowo produkcja nut odbywała się sposobem składania ruchomych czcionek, jak to dziś jeszcze ma miejsce przy sporządzaniu książek i gazet. Trudne zestawienie drukarskiego składu nut w stosunku do składu czcionek gazety lub książki wynika, nawet dla laika, już z tej okoliczności, że do złożenia nut jednego utworu muzycznego potrzeba ponad 300 różnych znaków; podczas gdy czcionnik drukarski z literami niemieckiego lub łacińskiego alfabetu posiada tylko około 120 przedziałów.

Zupełną zmianę w drukowaniu nut wywołał z początkiem ubiegłego stulecia wynalazek Senefelda; dzięki temuż wynalazkowi uzyskano możliwość rytowania nut na cienkich płytach metalowych i przeniesienia odcisku z tych rytowanych matryc na kamień litograficzny, na którym odbywało się właściwe drukowanie nut. Dzięki wynalazkowi różnych maszyn i udoskonaleniu chemiczno-technicznego procesu druku nut, postępowanie powyższe doznało ulepszenia i udoskonalenia do tego stopnia, że dziś rytowanie nut wszędzie znajduje zastosowanie, podczas gdy układ czcionek nutowych, dawniej powszechnie stosowany, dzisiaj tylko używanym bywa przy zestawianiu teoretycznych dzieł muzycznych i śpiewników zawierających objaśnienia w tekscie. Kompozytor ukończywszy dzisiaj dzieło swe, symfonję, partyturę opery lub mniejszy jakiś utwór muzyczny, porozumiewa się z nakładcą, który obejmuje techniczne wykonanie i sprzedaż dzieła muzycznego. Wydawaniem nut zajmują się dziś w Niemczech 700 nakładców, liczba ta jest stosunkowo wielka; ale zupełnie inny obraz otrzymamy, jeżeli zważymy, iż obok nakładców nut o międzynarodowej sławie a więc nakładców nut do utworów Beethovena, Mozarta i Wagnera, do wyżej zapodanych nakładców zalicza się niemała liczba nakładców w katalogu których znajdują się tylko nuty do popularnych tańców. Jeżeli chodzi o techniczną stronę t. zn. wykonanie nut, to żadna różnica nie zachodzi między IX. symfonją Beethovena czy też foxtrotem, mającym przed sobą tylko krótki żywot. Tak w jednym jak i w drugim wypadku wędruje manuskrypt do drukarni nut i tu przechodzi wszelkie poszczególne fazy aż utwór muzyczny jest gotowy. Fazy te zapodajemy w porządku kolejnym:

Rozdzielacz otrzymawszy manuskrypt przygotowuje go do sztychu, t. zn. oznacza strony, systemy nut i cząstki taktu oraz wyszukuje najdogodniejsze miejsca obrotu stron, następnie wędruje manuskrypt do sztycharza nut, który oddziela na kliszy systemy zapomocą cyrkla, następnie rastralem linjuje i nuty punktami oznacza; to ostatnio odbywa się w ten sposób, iż nuty stosownie do ich wartości i wysokości tonu otrzymują odpowiednią pozycję, miejsce. Wodzikiem ołówkowym kreśli się następnie tekst i nuty na kliszy, podczas gdy wklepianie główek nut, nawiasów, kluczy i słów tekstu następuje zapomocą przebijników.

Znaki, przedziałki taktowe, kreski i inne znaki muzyczne wpisuje się zapomocą rylców. Klisza nutowa, gotowa w sztychu, wędruje do korektora, który dokładnie porównuje pracę sztycharza nut z manuskryptem kompozytora i podkreśla ewentualne błędy. Z bezbłędnych i należycie rytowanych matryc nutowych sporządza się następnie odbitki na kamieniu albo w nowszych czasach na wielkich płytach cynkowych, które służą do reprodukcji nut w każdym nakładzie a to na prasach pospiesznych lub maszynach rotacyjnych. W osobnym toku pracy zajmuje się drukarz nut sporządzeniem okładki tytułowej nut, która służy do osłony drukowanych stron dzieła muzycznego a zarazem jest jego zewnętrzną szatą, tem samem okrasą dzieła muzycznego. Fantazja malarzy, typografów i różnych artystów pisma i druków ma tutaj wdzięczne pole do popisu. Muzyka, ta najsubtelniejsza, najwytworniejsza, najpełniejsza uczuć jakoteż najbardziej uniwersalna ze wszystkich sztuk pobudza artystę do stworzenia pięknego dzieła bogatego w kształty i barwy. Tak więc powstaje zewnętrzna strona utworu muzycznego; po powielaniu arkuszy tytułowych zapomocą najnowszego systemu druku ilustracyjnego; jak ofsetu, światłodruku wiąże introligator nuty z arkuszami nutowemi w jedną książkę. Na tem kończy się dzieło drukarza nut. Nuty wędrują do nakładcy nut, który oddaje takowe znowu sprzedawcy nut a u niego nabywa je dopiero muzyk. Jak więc z powyższego opisu wynika, nuty odbywają długą wędrówkę aż dostają się do właściwych rąk nabywcy.

Dipl. kup. S. R.

Książka polska w ostatniem dziesięcioleciu.

Rzeczpospolita książki leży pomiędzy dwoma nie mniej potężnemi mocarstwami, złączona z niemi nierozerwalnym węzłem zależności tak mocnym, jak sama jej racja bytu. Jest to z jednej strony nieogarniona dziedzina myśli i twórczości ludzkiej, z drugiej zaś zadymiony, pełny łoskotu i gwaru, kraj wytwórczości przemysłowej i handlu. Pierwsza tworzy wartości idealne, duchowe i przetapia je na słowo, gdy drugi nadaje słowu trwałość materjalną, torującą samotnym natchnieniem jednostek drogę do świadomości niezliczonych rzesz czytelników. Ten odbiorca książki, potwór o miljonach głów i nazwisk, a jednak bezimienny, zwany publicznością, rządzi całą rzeczą pospolitą jak najbezwzględniejszy tyran, zmuszając do ciężkiej, wysilnej, nieubłaganej pracy nie tylko własnych obywateli, lecz również ludność państw ościennych. Wspaniały rozmach epoki humanizmu, który stworzył w Polsce pierwociny sztuki drukarskiej, zapoczątkował handel księgarski i powołał do życia pierwsze wielkie bibljoteki, zachowane dotąd w najstarszych księgozbiorach, ugrzązł bezradnie w piasku płaskiego wielomówstwa okresu następnego od połowy XVII. do połowy XVIII. wieku. Odrodzenie sztuk i nauk za St. Augusta było krótkotrwałe, lecz pozostawiło następstwo w różnorakich cennych zarodkach, z których weszła bujna roślinność na ruinach niepodległego bytu. W każdym najkrótszym choćby okresie wolności podejmowano gorączkowo pracę, której ślady odnajdujemy w naszej rzeczywistości obecnej. Gdy więc przyszło nareszcie do budowania państwa w nowych zmienionych warunkach, znalazły się we wszystkich dziedzinach zjawiska, fakty i dzieła, do których można było nawiązać bez konieczności rozpoczynania od podstaw. Szczególnie silnie daje się to odczuwać w zastosowaniu do książki. Zastaliśmy zatem gotowe, obfite i cenne zbiory bibljoteczne, których samo wyszczególnienie w połączeniu z krótkim opisem wypełnia dwa wielkie tomy (Ed. Chwalewik Zbiory Polskie. Warszawa 1926-27). Bez pomocy państwa czy społeczeństwa, za sprawą miłośnictwa i poświęcenia jednostek, jak Załuski, Ossolińscy, Czartoryscy, Czacki, Swidziński, Krasińscy i inni, powstały nawet w okresie niewoli bezcenne, otaczane pieczą i czcią kolekcje. Z drugiej strony zastępy nieznanych, ukrytych w cieniu działaczy oświatowych, narażonych w każdej chwili na ciężkie kary i prześladowania, zawiązały konspiracyjne ośrodki krzewienia nauki, samokształcenia, czytelnictwa; z tej pracy powstała Bibljoteka Publiczna w Warszawie, powstały księgozbiory na prowincji, rozwinęła się sieć czytelń powszechnych, popularnych, stałych i ruchomych itp. Wielkie bibljoteki uniwersyteckie, zarządzane długo przez obcych lub przez nich nawet założone (Poznań) przystosowują się do nowych warunków, starają się sprostać nowym wymaganiom i potrzebom, otoczone opieką społeczeństwa i rządu. Sprawy bibljotek państwowychześrodkowują się obecnie w stworzonym specjalnie Wydziale Bibljotek Min. Wyzn. Rel. i Ośw. Publ., którym zarządza po zgasłym wcześnie Józefie Korzeniewskim (1921), Stefan Demby. Z jego inicjatywy zostaje powołana do życia Bibljoteka Narodowa w Warszawie, której zadania stają się coraz liczniejsze i coraz bardziej doniosłe w związku z olbrzymim rozrostem rzeczypospolitej książki. W zakresie wiedzy o książce, która zdobywa sobie coraz więcej miejsca w wiadomości współczesnego człowieka, mieliśmy również możność nawiązania do rzeczy zdziałanych przez minione pokolenia, do prac Bandtkiego, Lelewela, Bentkowskiego, Jochera i wielu innych, lecz przedewszystkiem do pomnikowych dzieł bibljograficznych jak Karola Estreichera. „Bibljografia polska" obejmująca w trzydziestu wydanych dotąd tomach całkowity niemal inwentarz piśmiennictwa polskiego od najdawniejszych czasów do końca XIX wieku i stanowiąca jedyne tak kompletne wydawnictwo w świecie, jak Ludwika Finkla „Bibljografia Historja Polskiej" i w. inn. Gdybym chciał wymienić same tylko nazwiska czynnych obecnie u nas na tem polu pracowników i tytuły ich prac, przekroczyłoby to znacznie całe ramy tego artykułu. Są one ogłaszane przeważnie w czasopismach specjalnych, jak poważny kwartalnik lwowski „Ex libris", jak cenna rejestracja bieżąca produkcji wydawniczej polskiej „Przewodnik Bibljograficzny" we Lwowie. Oprócz tego istnieją wydawnictwa propagandowe firm księgarskich Geberthnera i Wolfa (Co czytać) księżnicy atlasu (Przegląd wydawnictw) Domu Książki polskiej

(Kurjer Księgarski) i in. Wrzeszcie sprawom księgarskim poświęcony jest „Przegląd Księgarski" organ Związku Księgarzy Polskich, w najbliższym zaś czasie ukaże się w Krakowie pierwszy zeszyt „Przegląd Bibljograficznego", organ Związku Bibljotekarzy Polskich. Obok powyższych zrzeszeń zawodowych posiadających swe koła we wszystkich ważniejszych ośrodkach kulturalnych kraju, istnieje szereg organizacyj miłośników książki zgrupowanych dokoła Rady Bibljofilskiej wyłonionej na pierswzym Zjeździe Bibljofilów Polskich w Krakowie w 1925 roku. Drugi zaś Zjazd zorganizowany wspólnie z Bibljotekarzami odbył się w listopadzie 1926 r. w Warszawie, przy tej sposobności urządzono kilka wystaw (Wystawę Bibljofilską, Wystawę Książek, Wystawę Druków Warszawskich oraz pokaz techniki bibljotecznej z uwzględnieniem historji bibljotek). Wielkie uznanie zdobyła sobie książka i grafika polska na wystawach zagranicznych: w Lipsku, Paryżu, Florencji, Brukseli, urastając tym sposobem do znaczenia czynnika propagandy zagranicznej o pierwszorzędnej wartości. Przemysł wydawniczy i księgarstwo przystosowują się coraz sprawniej do nowych wielkich zadań, które stwarza wzmagający się ruch umysłowy i potrzeba oświaty trzydziestomiljonowego społeczeństwa, zahamowanego tak długo w swych najżywotniejszych funkcjach zbiorowych. Jednakże dają się tutaj odczuwać najdotkliwiej następstwa rozbicia dzielnicowego oraz trudności gospodarczych pierwszych lat niepodległości. Osiąga się już wprawdzie dzisiaj setki tysięcy nakładu wydawnictw szkolnych, lecz książka belestrystyczna, a zwłaszcza naukowa stanowi jeszcze dla wielu przedmiot zbytku. W celu przeciwdziałania zastojowi w tej dziedzinie został powołany do życia w roku ubiegłym Komitet Propagandy Czytelnictwa, złożony z przedstawicieli władz, instytucyj społecznych i zrzeszeń zawodowych w zakresie wytwarzania i obiegu książki, który zorganizował miesiąc książki, przeprowadził zbiorkę na bibljoteki szkół powszechnych, urządził symboliczny pochód na ulicach Warszawy pod hasłem „śmierć ciemności" itp., obecnie zaś planuje szereg dalszych imprez propagandowych. Książka zdobywa sobie coraz więcej miejsca w życiu współczesnego człowieka jako narzędzie walki z ciemnotą i jej towarzyszami: nędzą i występkiem. Już przed stu laty blisko wołał Carlyle: Posiadamy w każdem mieście więzienie i szubienicę, załóżcie bibljoteki a z czasem zastąpią one więzenia.

Wiadomości z kraju.

Kierunki Handlu Zewnętrznego Polski w Trzech Kwartałach 1927 r.

Kraje	Styczeń-Wrzesien 1927 r.				Styczeń-Wrzesień 1926 r.			
	Przywóz		Wywóz		Przywóz		Wywóz	
	w 1000 frs. złotych	w %	w 1000 frs. złotych	w %	w 1000 frs. złotych	w %	w 1000 frs. złotych	w %
Ogółem	1 213 148	100	1 062 142	100	595 164	100	937 625	100
Wielka Brytanja	111 502	9,2	130 835	12,3	60 472	10,2	160 537	17,1
Austrja	79 808	6,6	118 847	11,2	40 132	6,7	104 443	11,1
Belgja	18 646	1,6	25 438	2,4	8 867	1,5	21 303	2,3
Czechosłowacja	68 270	5,6	98 203	9,2	28 575	4,8	86 182	9,2
Danja	21 416	1,8	31 859	3,0	8 814	1,5	39 701	4,2
Francja	91 310	7,5	19 371	1,8	43 521	7,3	32 574	3,4
Holandja	50 222	4,1	36 800	3,5	24 290	4,1	33 339	3,6
Indje Brytyjskie	30 011	2,5	7 841	0,7	18 616	3,1	1 276	0,1
Łotwa	6 612	0,6	16 782	1,6	1 824	0,3	24 758	2,6
Niemcy	306 359	25,3	332 588	31,3	134 015	22,5	237 033	25,3
Z. S. S. R.	49 599	4,1	21 389	2,0	5 220	0,9	14 439	1,5
Rumunja	33 250	2,7	39 484	3,7	5 535	0,9	30 732	3,3
Stany Zjednoczone	146 943	12,1	8 056	0,8	108 001	18,2	7 045	0,8
Szwajcarja	25 373	2,1	8 510	0,8	13 207	2,2	8 328	0,9
Szwecja	25 876	2,1	67 740	6,4	7 464	1,3	47 629	5,1
Węgry	19 801	1,6	23 500	2,2	4 978	0,8	17 342	1.9
Włochy	36 775	3,0	23 387	2,2	33 233	5,6	16 011	1,7
i inne kraje	91 375	7,5	51 512	4,9	48 401	8,1	54 953	5,9

Powyższe zestawienie wskazuje, że kierunki handlu naszego z zagranicą nie uległy znaczniejszym zmianom w porównaniu z rokiem ubiegłym a wzrost obrotów w r. b. rozkłada się mniej więcej równomiernie na wszystkie kraje. Najważniejszą zmianą jest może zmniejszenie się wywozu do W. Brytanji z 17,1% ogólnego wywozu w trzech kwartałach 1926 r. na 12,3% w tymże okresie r. b. Jest to oczywiście rezultatem ustania wywozu węgla do W. Brytanji oraz znacznego skurczenia się wywozu zbóż. Podkreślić należy rozwój obrotów polsko-szwedzkich. Udział Szwecji w przywozie do Polski wzrósł z 1,3% na 2,1% a w wywozie z Polski z 5,1% na 6,4%. Wreszcie na uwagę zasługuje wzrost obrotów polsko-niemieckich. W trzech kwartałach r. ub. przywóz z Niemiec stanowił 22,5% ogólnego przywozu, w r. b. zaś 25,3%. W omawianym okresie 1926 r. poszło do Niemiec 25,3% naszego wywozu, w r. b. 31,3%. Liczby te wymownie wskazują jak silną jest wzajemna zależność gospodarcza obu krajów od siebie. W związku z przekstałceniem się naszego bilansu handlowego z czynnego w r. ub. na bierny w r. b salda dodatnie w obrotach z poszczególnemi krajami zmniejszyły się a salda ujemne wzrosły. (Przegl. Gosp.)

Handel zagraniczny.

Przywóz i wywóz surowców, półfabrykatów i wyrobów gotowych przemysłu papierniczego.

Grupy towarów	Przywóz				
	Tony		Tysiące złotych	1000 Fr. złotych	
	Listop. 1927	Styczeń-Listop. 1927	Listop. 1927	Listop. 1927	Styczeń-Listop. 1927
Papier i wyroby z papieru	8296	73 520	6967	4057	40 028
Szmaty i makulatura	3249	33 275	2749	1601	18 415
Papier, tektura i wyroby z papieru i tektury	3040	26 187	3392	1975	17 971
Książki, pisma i obrazy	246	2 050	1526	889	7 566

Grupy towarów	Wywóz				
	Tony		Tysiące złotych	1000 Fr. złotych	
	Listop. 1927	Styczeń-Listop. 1927	Listop. 1927	Listop. 1927	Styczeń-Listop. 1927
Papier i wyroby z papieru	680	15 100	297	173	4249
Celuloza	120	7 906	51	30	1513
Papier, tektura i wyroby z papieru i tektury	295	4 390	177	103	2317
Książki, pisma i obrazy	41	481	298	174	1882

Ceny hurtowe papieru rotacyjnego w latach 1924, 1925 i 1927.

Towar	Miara	Rodzaj ceny	Styczeń 1924	I. półr. 1925	Paźdz. 1927	Listop. 1927
Papier rotacyjny	1 kg	loco wagon	0,81	0,76	0,68	0,68

(Wiadomości statystyczne).

Wiadomości zagraniczne.

Ceny detaliczne artykułów piśmiennych w Austrji.

Niżej zapodana tabela, ogłoszona przez Główny Urząd Statystyczny, zapoznaje nas z cenami artykułów piśmiennych we Wiedniu w miesiącach październiku i listopadzie ub. r. Ceny tych artykułów przedstawiały się następująco:

		Lipiec 1914 korony	Paźdz. i Listopad 1927 szylingi		Cyfra miernicza dla listop. 1927 (lipiec 1914 = 1)
Atrament	1 litr	2,40	3,60	3,60	15 000
Ołówek	1 sztuka	0,10	0,15	0,15	15 000
Pióro aluminiowe	1 szt.	0,02	0,03	0,03	15 000
Papier kanc.	1 arkusz	0,02	0,03	0,03	15 000

Dalszy rozwój przemysłu papierniczego w Meksyku.

Przemysł papierniczy w Meksyku osiągnął w ostatnich latach niezwykły rozwój. Kapitał inwestowany w przemyśle wynosi 12 072 707 Pesów, do największych przedsiębiorstw zaliczają się „National Paper & Type Company" (przedsiębiorstwo amerykańskie), „Fabrica de Papel Pena Pobra S. A." (przedsiębiorstwo hiszpańskie) i „Cia de las Fabricas de San Rafael y Anexas" (przedsiębiorstwo niemieckie). Na podstawie ostatniej statystyki zatrudniają powyższe fabryki 1977 robotników. Produkcja zaś roczna tych fabryk wynosi 11 217 596 kg papieru gazetowego, wartości ogólnej 2 134 709 dolarów. 5 175 275 kg papieru zwyczajnego, wartości ogólnej 2 197 927 pesów, 6 147 798 kg papieru pakunkowego i torebek wartości ogólnej 1 581 829 pesów, 1 120 959 kg kartonu wartości ogólnej 332 589 pesów, 62 367 kg bibułek do papierosów, wartości ogólnej 59 461 pesów i 42 850 kg bibuły i papieru krepowego, wartości ogólnej 21 325 pesów. Jak nas czasopisma amerykańskie informują, zamierza rząd meksykański wprowadzić specjalne cła ochronne dla rodzimego przemysłu papierniczego. (Papier-Ztg., Berlin).

Obowiązkowa nauka pisania na maszynie w szkołach Finlandji.

Ostatnio powstało w Finlandji stowarzyszenie, które stara się zaprowadzić obowiązkową naukę pisania na maszynie w szkołach. Stowarzyszenie to dostarcza szkołom bezpłatnie maszyn do pisania i opłaca siły nauczycielskie, usiłowania tego stowarzyszenia znajdują należyte poparcie u wszystkich czynników miarodajnych.

Sytuacja w przemyśle papierniczym i rynek papierniczy we Francji.

Sytuacja w francuskim przemyśle papierniczym nie jest jednolitą. Podczas gdy fabryki produkujące papier gazetowy, drukowy i pakunkowy tak dzięki polityce celnej rządu jakoteż dzięki własnej kalkulacji cen mają dość znaczną ilość zamówień, to fabryki produkujące papier piśmienny skarżą się na brak wszelkich zamówień. Przez Marsylję importowano w ostatnim miesiącu 200 skrzyń papieru i 150 bel tektury z Niemiec, 150 skrzyń papieru z Belgji, 300 skrzyń papieru z Anglji, 310 bel włókna alfy z Algerji, 5000 bel celulozy z Kanady, 250 skrzyń bibułki do papierosów z Hiszpanji i 700 bel celulozy z Jugosławji. Eksport papieru pakunkowego wciąż wzrasta. Francja dokłada wszelkich starań, by znacznie ograniczyć import papieru a w szczególności masy papierowej. Przed 50-ciu laty importowała Francja 300 000 ton masy papierowej i papieru a pomimo to drzewostan we Francji nie znajdował się w tak opłakanym stanie jak obecnie, kiedy to Francja 700 000 ton rocznie importuje. Francja nie eksploatuje należycie bogactw swych kolonji, stąd też możliwem jest, iż Anglja eksploatuje bogactwa Algieru, mamy tu na myśli trawę chinską, dla celów swego przemysłu papierniczego. Z najnowszych fabryk, założonych we Francji, zasługują na szczególną wzmiankę fabryka papieru w Awignon i w departemencie Ardennes. Produkcja roczna pierwszej fabryki wynosi obecnie 6000 ton, po uruchomieniu nowej maszyny produkcja obecna wzrośnie do 9000 ton rocznie. Druga fabryka produkuje papier gazetowy i pakunkowy, dwie maszyny tej fabryki pracujące z szybkością 180 m. i 120 m. w ciągu jednej minuty a produkujące 25 000 kg. papieru gazetowego i 15 000 kg. papieru pakunkowego w przeciągu jednej doby pocho-

dzą od firmy niemieckiej Banning & Seybold w Düren. Francuscy importerzy miazgi drzewnej jakoteż papieru gazetowego starają się wyłącznie z Kanady powyższe artykuły importować, ileże tamtejsza miazga drzewna jest cif porty francuskie o wiele tańsze niż miazga drzewna z innych krajów. Import miazgi drzewnej w roku 1925 do Francji wynosił 417 830 t., zaś w roku 1926 467 000 t. Import ten z roku na rok progresyjnie wzrasta. Obecnie sprowadza Francja miazgę drzewną ze Szwecji, Norwegji, Finlandji, Niemiec, Austrji i Kanady, zaś papier gazetowy z Niemiec, Szwecji, Norwegji Holandji, Finlandji, Belgji, Szwajcarji i Włoch. Roczny import papieru gazetowego wynosi 170 000 ton.

(Zentralblatt für die Papierindustrie, Wiedeń).

Import papieru do Danji w roku 1926. (1925).

Danja importowała w tym okresie 6885 (6011) centnarów metrycznych papieru pakunkowego, z tego z Niemiec 6313 (5942) centnarów metrycznych; 80 931 (88 523) centnarów metrycznych papieru gazetowego, z tego 38 153 (8312) z Finlandji, 22 119 (59 581) z Niemiec, 14 873 (10 692) z Norwegji; 9416 (10 518) centnarów metrycznych tektury połyskującej i falistej, z tego 5107 (6246) z Niemiec, 3242 (3299) ze Szwecji. 86 812 (75 406) centnarów metrycznych tektury zwyczajnej (nie tektury azbestowej i papy dachowej), z tego z Finlandji 33 619 (32 616), zaś z Niemiec 21 769 (11 343); 1431 (1028) centnarów metrycznych kartonu; 18 801 (18 056) centnarów metrycznych papieru pergaminowego, 49 289 (51 734) centnarów metrycznych papieru piśmiennego i drukowego. 41 091 (40 864) papieru bezbarwnego, 1595 (1273) centnarów metrycznych papieru jednokolorowego, 2279 (2106) centnarów metrycznych papieru różnokolorowego i pozłacanego i 771 (836) centnarów metrycznych papieru światłoczułego.

(Papier-Zeitung, Berlin.)

Syndykat papierniczy w Rosji.

Nowy syndykat rosyjskiego przemysłu papierniczego rozpoczyna swą działalność z dniem 1-go stycznia 1928. Współzałożycielami tego syndykatu są największe przedsiębiorstwa rosyjskiego przemysłu papierniczego oraz Centrobumtrust, białoruski, ukrainski i Kama-Wołgatrust z łączną produkcją roczną wartości 85 000 000 rubli. Z większych przedsiębiorstw nie należących do tego syndykatu, zasługują na wzmiankę leningradzki trust z produkcją roczną wartości 4 miljonów rubli. Zadaniem syndykatu jest import surowców wzgl. półfabrykatów dla tych przedsiębiorstw, które on zastępują jakoteż urządzeń maszynowych. Pierwszym przewodniczącym syndykatu jest F. N. Konar, zastępca zaś jego Nikołajew, członkami zarządu są pp. Kantor, Styrmann (delegat Centrobumtrustu) Jakobsohn (delegat białoruskiego trustu) i Rudowec (delegat ukraińskiego trustu).

(Papier-Zeitung, Berlin).

Przegląd patentowy.

Patenty Zagraniczne.

Tłustym drukiem oznaczono numer patentu. Cyfry przed numerem patentu oznaczają klasę, podklasę i grupę, do której zaliczono wynalazek. Następnie kolejno są umieszczone nazwisko właściciela patentu, tytuł wynalazku, data zgłoszenia, po słowie „Pierwsz." które oznacza pierwszeństwo po zgłoszeniu w jednym z krajów, należących do Konwencji Związkowej Paryskiej, data zgłoszenia zagranicznego i w nawiasie kraj, gdzie zgłoszenia dokonano, data udzielenia patentu.

Zgłoszenia: (Termin wniesienia odwołań upływa z dniem 1. lutego 1928). Kl. 11 d 1, St. **42 521** Aloisius Strahl, Zopoty Wolne m. Gdańsk Am Weiher 31. Sposób wyrobu zeszytów i książek 13. 4. 1927. Kl. 15 g 26 R **67 718** Royal Typewriter Company, New York, Stany Zjednoczone Ameryki Północnej. Maszyna do pisania. 25. 5. 1926. Kl. 15 g 23 I. **26 206** Johannes Jacobsen, Neuruppin, Ferdinandstr. 39. Maszyna do pisania z elektromagnetycznym napędem 22. 5. 1925. Kl. 54 a D **48 961** Ferdinand Daute, Berlin N. 39, Sparrstr. 2. Sposób i maszyna do rowkowania, żłobkowania i zakładania okładek książkowych, katalogowych i skoroszytowych z papieru, kartonu i tektury. 15. 10. 1925.

Udzielenia: Kl. 15 d 34 **454 119** Fabryka maszyn Augsburg-Nürnberg S. A. Augsburg, Stadtbachstr. 7. Czernidło do rotacyjnych maszyn drukarskich. Zgłoszono 23. 4. 1926. Kl. 57 d 2 **454 066** Gustav Henkel, Berlin-Friedenau, Kaiserallee 79. Przyrząd do naciągania i prostowania cienkich materjałów zwłaszcza arkuszy celuloidowych jako płyt drukowych do światło- lub wielokolorowego druku. Zgłoszono 13. 5. 1925. Kl. 15 d 50 **454 272** Heinrich Wörner, Bischofsheim, Kr. Hanau a. M. Przyrząd do automatycznego odkładania i składania drukowanych arkuszy przy tyglówkach. Zgłoszono 3. 7. 1925. Kl. 15 a 20 **452 881** Louis Schopper, Lipsk, Bayrischestr. 7 Przyrząd do mierzenia grubości papieru wzgl. tektury zapomocą czółka wałkowego, który działa na wskazówkę i spoczywa na taśmie papieru. Zgłoszono 19. 4. 1925. Kl. 553 **451 391** Fritz Moufang, Oberschmitten (Hessen). Sposób i przyrząd do odwijania taśm papieru, kryjącej dokładnie brzegi tychże. Zgłoszono 7. 11. 1924. Kl. 57 d 4 **454 295** F. A. Brockhaus, Lipsk, Querstr. 16. Sposób wyrobu map krajowych i planów. Zgłoszono 15. 6. 1926.

(Papier-Zeitung, Berlin).

Odpowiedzi redakcji.

Inż. I. M., Warszawa. Do najważniejszych szwedzkich czasopism fachowych należą: „Svensk Pappers-Tidning", Stockholm, Hovslagaregatan 3., „Svensk Trävaru-Tidning" i „Svensk Pappersmasse-Tidning", Stockholm, Kungsgatan 17.

Dr. A. S., Kraków. Najpoczytniejszem amerykańskiem czasopismem fachowem jest „Paper Trade Journal", New-York, 10 East, 39 th Street.

Przemysł. M. G., Lwów. W sprawie poruszonej należy zwrócić się pod adresem „Związek Zawodowy Papierni Polskich", Warszawa, ul. Czackiego 18.

Redakcja na wszelkie zapytania udziela odpowiedzi jedynie i wyłącznie w tej rubryce.

Verkaufs- und Lieferungsbedingungen für Papier festgesetzt vom poln. Fachverbande der Papierindustriellen am 1. Dezember 1927.

Anläßlich der Besprechung des neuen Stadiums der Handelsvertragsverhandlungen zwischen Polen und Deutschland hatte unsere Redaktion deutlich betont (siehe Jahr I., Nr. 7), daß gleichzeitig mit der Papierindustrie auch unser Papierhandel mit unverhehlbarer Freude die neue Phase der polnisch-deutschen Beziehung begrüßt, da der Abschluß des Handelsvertrages eine Belebung unseres Handelszweiges erwarten lasse, in seiner weiteren Entwicklung vom Diktate der Papierindustrie befreit.

Die unten wiedergegebenen Papierhandelsbedingungen zeugen in hohem Maße davon, daß unsere Bemerkungen s. Zt. vollkommen berechtigt waren. Wir sind davon überzeugt, daß das Jahr 1928 eine grundlegende Aenderung in dieser Hinsicht bringen wird. Der Handelsvertrag mit Deutschland wird unsere Industriellen dazu nötigen, der Papierhandel wird sich beleben, die Entwicklung unserer Industrie wird trotz der ausländischen Konkurrenz in keiner Hinsicht eine Unterbrechung erleiden, sondern im Gegenteil eine normale Entwicklung erfahren, wenn sie unter ganz normalen Umständen zu arbeiten wird genötigt sein. Und dazu gehören eben die normalen Verkaufs- und Lieferungsbedingungen für Papier.

§ 1.

Die Bestellung ist als angenommen zu betrachten mit dem Augenblicke der brieflichen Bestätigung seitens der Fabrik. Eventuelle Fehler oder Ungenauigkeiten in der Bestätigung sind umgehend vom Abnehmer richtig zu stellen.

§ 2.

Der in der Bestätigung angegebene Lieferungstermin ist der Absendetermin der Ware aus der Fabrik. Als Absendedatum gilt der Tag der Fakturierung. Fälle von höheren Gewalten wie Ueberschwemmung, Feuersbrunst, behördliche Beschränkungen, allgemeine Mobilisierung, Krieg, Streik, Waggonmangel, Kommunikationsunterbrechungen, Beschädigungen der Maschinen befreien die Fabrik von der Einhaltung des Lieferungstermines. Falls die oben erwähnten Fälle die Lieferung innerhalb dreier Monate unmöglich machen, ist die Fabrik vollständig von der Ausführungspflicht befreit.

§ 3.

Die zulässigen Gewichtsdifferenzen oberhalb und unterhalb der in der Bestätigung angegebenen Gewichtsmenge betragen:

bei Zigarettenpapieren, Zeichenpapieren, Kartonen, Pappen und Spezialpapieren 10%
bei anderen Papiersorten 5%

Wenn in der Bestätigung das Maximal- und Minimalgewicht angegeben ist, so wird die Gewichtsdifferenz aus dem Durchschnitte der beiden Gewichte errechnet. Diese Normen betreffen die Gesamtlieferung und nicht die einzelnen Ballen, Riese oder Bogen. Bei einzelnen Riesen ist eine Gewichtsdifferenz in der doppelten Höhe der oben angeführten zulässig. Der Abnehmer ist verpflichtet für das Uebergewicht der gelieferten Waren, welches durch die Gewichtsdifferenzen entstanden ist, zu bezahlen, falls die Differenzen die angegebenen Normen nicht überschreiten. Der Abnehmer zahlt nicht für das Uebergewicht, falls die Bestellung auf Riese angenommen wurde, in diesem Falle steht aber dem Abnehmer das Recht nicht zu Abzüge für Gewichtsmangel in den Grenzen der angeführten Normen vorzunehmen.

§ 4.

Der Fabrik steht das Recht zu, kleinere oder größere Warenmengen als die in der Bestätigung erwähnten zu liefern und zwar in folgenden Grenzen:

bei Bestellungen auf . . . 2000 kg 25%
„ „ „ 2000—3000 „ 20%
„ „ „ 3000—5000 „ 15%
„ „ „ oberhalb 5000 „ 10%

Die Mengendifferenz der gelieferten Ware wird aus der in der Bestätigung angegebenen Menge berechnet. Wenn in der Bestätigung eine Maximal- und Minimalmenge angegeben ist, wird die Differenz aus dem Durchschnitte dieser beiden Mengen errechnet.

§ 5.

Differenzen im Format sind bis zu 5 mm oberhalb und unterhalb der normalen Breite und Papierlänge zulässig.

§ 6.

Bestellungen auf nicht lagerndes Papier werden nur dann entgegengenommen, wenn die Bestellung sich auf das Papier einer Gattung, eines Gewichtes und einer Farbe bezieht in Mengen von mindestens 2000 kg bei Zigarettenpapier, 3000 kg bei allen anderen weißen und farbigen Papieren, 4000 kg bei Kartons (duplex und triplex).

§ 7.

Bei Bestellung von Papieren in anormalen Formaten muß der Besteller ein entsprechendes Angeld leisten.

§ 8.

Der Besteller von holzfreiem Papier oder Zigarettenpapier ist verpflichtet neben dem Papier erster Gattung auch aussortiertes Papier anzunehmen aber nur in einer Menge die 15% des bestellten Quantums nicht überschreitet.

§ 9.

Für alle gelieferten Papiere in Rollen mit Ausnahme von Zeitungspapier wird von 5—30 cm Breite zum Normalpreise 10%, bei Papier in Rollen bis zu 5 cm Breite 15%, bei Papier in Bogen in Formaten, welche 1 qm überschreiten 3% und bei Papier in Formaten, welche 1/8 qm nicht erreichen, 3% zugerechnet.

§ 10.

Hülsen, in welche das Papier in Rollen eingewickelt ist, wie auch das Umschlagspapier, welches zum Umwickeln der Rollen dient, werden in das Nettogewicht eingerechnet.

§ 11.

Wenn in der Bestellung die Adresse und die Versendungsart nicht angegeben waren, müssen sie der Fabrik angegeben werden, und zwar nicht später wie innerhalb einer Woche vom Tage des Empfanges der Bestätigung, in welcher der Lieferungstermin angegeben ist.

§ 12.

Falls der Besteller die Zahlungsbedingungen früherer Lieferungen nicht eingehalten hat, steht der Fabrik das Recht zu die in der Zwischenzeit getätigten Bestellungen zu annullieren wie auch den Lieferungstermin so lange zu verschieben bis der Schuldner seine Verpflichtungen erfüllt.

§ 13.

Reklamationen, welche die Lieferungen betreffen, müssen spätestens innerhalb 14 Tagen vom Tage des Warenempfanges angemeldet werden, spätere Reklamationen werden nicht berücksichtigt.

§ 14.

Das Risiko und die Verantwortung für den Warentransport loco Fabrik bis zum Empfänger trägt in allen Fällen der Besteller.

Markt- und Geschäftsberichte.

Inländischer Markt.

Zunahme der polnischen Ein- und Ausfuhr.

Nach dem „Przegląd Gospodarczy" stellt sich der Wert der polnischen Ein- und Ausfuhr in den ersten 9 Monaten der Jahre 1926 und 1927 in Tausenden Goldfrank folgendermaßen dar: 1926 Einfuhr 595 164, Ausfuhr 937 625, positiver Saldo: 342 461. 1927 Einfuhr 1 213 148, Ausfuhr 1 062 142, negativer Saldo: 151 006. Die Einfuhr ist also um 104%, die Ausfuhr um nahezu 14% gestiegen. Einen positiven Saldo (in Tausenden Goldfrank) verzeichnete Polen in den ersten 3 Quartalen d. Js. im Verkehr mit Schweden (41 864), Oesterreich (39 039), der Tschechoslowakei (29 933), Deutschland (26 229), Großbritannien (19 333), Dänemark (10 433), Lettland (10 147), Belgien (6792), Rumänien (6234) und Ungarn (36 99). Negativ war der Saldo im Verkehr mit den Vereinigten Staaten von Nordamerika (138 887), Frankreich (71 939), Rußland (28 210), Britisch-Indien (22 170), der Schweiz (16 863), Holland (13 422), Italien (13 388) und einer Reihe anderer Länder (39 663). Die Richtungen des Handelsverkehrs erfuhren in diesem Jahre keine wesentliche Veränderung; die Zunahme der Umsätze verteilt sich dabei mit wenigen Ausnahmen ziemlich gleichmäßig auf alle Länder. Am auffallendsten stieg in den ersten 9 Monaten d. Js. die Ausfuhr nach Deutschland; sie erreichte nämlich 31% der Gesamtausfuhr (in der Vergleichszeit v. Js. 25,3%). Die Einfuhr aus Deutschland betrug in diesem Jahre 25,3% der Gesamteinfuhr (i. v. J. 22,5%). Bemerkenswert ist auch die Steigerung der polnisch-schwedischen Umsätze. Die Ausfuhr nach Schweden stieg in den analogen Zeitabschnitten von 5,1 auf 6,4%, die Einfuhr nach Polen von 1,3 auf 2,1%. Die Ausfuhr nach Großbritannien ging infolge des Fortfalls der Kohlenausfuhr von 17,1 auf 12,3% zurück.

Allgemeine Schlüsse auf die Entwicklung des polnischen Wirtschaftslebens lassen sich aus dem angeführten Zahlenmaterial ohne eine Uebersicht über die Ein- und Ausfuhrgegenstände, deren ziffernmäßige Zusammenstellung für dieses Jahr noch nicht vorliegt, nicht mit aller Bestimmtheit ziehen. Man kann nur der Annahme Ausdruck geben, daß die gewaltige Steigerung der Einfuhr keine so bedrohliche Erscheinung ist, wie es auf den ersten Blick erscheint, da die Einfuhr zweifellos in starkem Umfange zur Investierung industrieller und landwirtschaftlicher Betriebe dient. Gleichwohl wird man sich der Erkenntnis nicht verschließen können, daß die industrielle, landwirtschaftliche und handelsorganisatorische Entwicklung des Landes mit seinem kulturellen Aufstieg und der damit Hand in Hand gehenden Verfeinerung der Ansprüche inbezug auf die Lebenshaltung nicht gleichen Schritt hält. Schließlich ist noch in Rechnung zu stellen, daß die Passivität der diesjährigen Handelsbilanz hauptsächlich durch die starke Getreideeinfuhr bewirkt wurde, ein Vorgang, der sich dank einer rationelleren Ausfuhrpolitik wohl nicht mehr wiederholen wird.

(Górnośl. Wiadomości Gospodarcze).

Außenhandel, Ein- und Ausfuhr der Rohstoffe, Halb- und Fertigfabrikate der Papierindustrie.

(In Tonnengewicht und Taus. Goldfr. Vorläufige Angaben).

Warengattungen	Einfuhr: Tonnengewicht Nov. 1927	Einfuhr: Tonnengewicht Januar-Nov. 1927	Einfuhr: in 1000 GZł. Nov. 1927	Einfuhr: in 1000 GFrc. Nov. 1927	Einfuhr: in 1000 GFrc. Januar-Nov. 1927
Papier u. Papiererzeugnisse	8296	73 520	6967	4057	40 028
Altpapier und Lumpen .	3249	33 275	2749	1601	18 415
Papier, Pappe u. Papierwaren	3040	26 187	3392	1975	17 971
Bücher, Zeitschrift. u. Bilder	246	2 050	1526	889	7 566

Warengattung	Ausfuhr: Tonnengewicht Nov. 1927	Ausfuhr: Tonnengewicht Januar Nov. 1927	Ausfuhr: in 1000 GZł. Nov. 1927	Ausfuhr: in 1000 GFrc. Nov. 1927	Ausfuhr: in 1000 GFrc. Januar Nov. 1927
Papier u. Papiererzeugnisse	680	15 100	297	173	4249
Altpapier und Lumpen	120	7 906	21	30	1313
Papier, Pappe u. Papierwaren	295	4 390	177	103	2317
Bücher. Zeitschrift. u. Bilder	41	481	298	174	1882

Engroßpreise für Rotationspapier in den Jahren 1924, 1925 und 1927.

Ware	das Maß	Zahlungsbedingungen	Januar 1924	I. Halbj. 1925	Oktober 1927	Nov. 1927
Rotationspapier	1 kg	loco Wagg. Fabrik	0,81	0,76	0,68	0,68

(„Statistische Nachrichten").

Die Richtungen des polnischenn Außenhandels.

Die Richtungen des polnischen Außenhandels während der ersten neun Monate 1927 im Vergleich zu denselben Zeiträumen 1926 und 1925 werden durch folgende Tabelle illustriert:

	Einfuhr im I., II. und III. Quartal					
	1927		1926		1925	
	1000 Gzł.	%	1000 Gzł.	%	1000 Gzł.	%
Deutschland	306 359	25,3	134 015	22,5	455 012	32,0
Nordamerik. Union	146 443	12,1	108 001	18,2	184 336	13,0
England	111 502	9,2	60 472	10,2	111 625	7,9
Frankreich	91 310	7,5	43 521	7,3	80 051	5,7
Oesterreich	79 808	6,6	40 132	6,7	135 366	9,6
Tschoslovakei	68 270	5,6	28 575	4,8	76 331	5,4
Niederlande	50 222	4,1	24 290	4,1	26 858	1,9
Rußland	49 599	4,1	5 220	0,9	7 754	0,5
Italien	36 775	3,0	33 233	5,6	56 448	4.0
Rumänien	33 250	2,7	5 535	0,9	21 441	1.5
Britisch-Indien	30 011	2,5	18 616	3,1	27 013	1,9
Schweden	25 876	2,1	7 464	1.3	10 197	0,7
Schweiz	25 373	2,1	13 207	2,2	20 665	1,5
Dänemark	21 416	1,8	8 814	1,5	23 665	1,7
Ungarn	19 801	1,6	4 978	0,8	36 230	2,6
Belgien	18 646	1,6	8 867	1,5	22 414	1,6
Lettland	6 612	0.6	1 823	0,3	18 423	1,3
Andere Länder	91 375	7,5	48 401	8,1	98 752	7,0
	1 213 148	100	595 164	100	1 412 581	100

	Ausfuhr im I., II. und III. Quartal					
	1927		1926		1925	
	1000 Gzł.	%	1000 Gzł.	%	1000 Gzł.	%
Deutschland	332 588	31,3	237 033	25,3	428 970	46,8
England	130 835	12.3	160 537	17,1	61 496	6,7
Oesterreich	118 847	11,2	104 443	11.1	109 726	12,0
Tschechoslovakei	98 203	9,2	86 182	9,2	88 526	9,7
Schweden	67 740	6,4	47 629	5,1	6 638	0,7
Rumänien	39 484	3,7	30 732	3,3	47 491	5,2
Niederlande	36 800	3 5	33 339	3 6	21 396	2.3
Dänemark	31 859	3,0	39 701	4,2	11 639	1.3
Belgien	25 438	2,4	21 303	2,3	13 788	1,5
Ungarn	23 500	2,2	17 342	1 9	19 234	2.1
Italien	23 387	2,2	16 011	1,7	86 439	0,7
Rußland	21 389	2,0	14 439	1,5	25 414	2,8
Frankreich	19 371	1,8	32 574	3,4	12 786	1,4
Lettland	16 782	1,6	24 758	2,6	18 234	2,0
Schweiz	8 510	0,8	8 328	0,9	3 841	0,4
Nordamerik. Union	8 056	0,8	7 045	0,8	7 079	0.8
Britisch-Indien	7 841	0,7	1 276	0,1	120	0,0
Andere Länder	51 512	4,9	54 953	5,9	33 055	3,6
	1 062 142	100	937 625	100	916 872	100

(Górnośląskie Wiadomości Gospodarcze.)

Ausländische Markt- und Geschäftsberichte

Die Papierindustrie Frankreichs.

In der Papierfabrikation ist die Lage durchaus nicht einheitlich. Die Fabriken für Zeitungs- und Druckpapier arbeiten in gewissem Umfange, was ihnen aber nur durch Anpassung an die Auslandsofferte und sogar Unterbietung ermöglicht worden ist. Die zollgeschützten Packpapierfabriken verzeichnen reichlich einfließende Aufträge. Die Pappenfabriken haben genug zu tun. Ueber Beschäftigungslosigkeit klagen die Produzenten von Schreibpapier. Ueber Marseille sind in den letzten vierzehn Tagen angekommen: Von Hamburg 200 Kisten Papier und 150 Kolli Pappe, von Belgien 150 Bobinen Papier, von England 300 Kisten Papier, von Algerien 310 Ballen Alfa, von Kanada 5000 Ballen Zellulose, von Spanien 250 Kisten Zigarettenpapier, von Jugoslavien 700 Ballen Zellulose. Der französische Export von Packpapier hat angezogen. Frankreich setzt seine Anstrengungen, die Einfuhr von Papier und speziell von Papiererzeugnissen zu reduzieren, fort. Vor 50 Jahren importierte man 300 000 t Papiermasse und Papier und die französischen Wälder standen prächtig, heute sind es 700 000 t und die Wälder sind durch einen unvernünftigen Raubbau verwüstet. Die 4 000 000 ha Alfakulturen in Nordafrika werden fast allein von der englischen Papierindustrie ausgebeutet. Nun können die Transportspesen für Alfa ganz erheblich durch die Benützung des Wasserweges Marsaille—Rohne herabgesetzt werden und so ist wieder einmal die Rede von der Errichtung einer neuen Fabrik im Rhonetal, welche dieselben guten Resultate wie die Fabrik in Avignon zu erzielen hofft. Die Alfapapierfabrik in Avignon exportiert auf breiter Basis nach England, Deutschland, Belgien, Spanien, Italien, Schweiz und Japan und hat eine Jahresproduktion von 6000 t nach heute vierjährigem Bestande, die auf 9000 t gesteigert werden könnte. Eine neue Fabrik ist im Departement Ardennes errichtet worden. Zwei Maschinen wurden installiert, die eine für Zeitungspapier, mit einer Geschwindigkeit von 180 m in der Minute und einer Produktion von 25 000 kg in 24 Stunden, die andere für Packpapier mit einer Geschwindigkeit von 120 m in der Minute und einer Produktion von 15 000 kg. Das Material der Fabrik und besonders die beiden Maschinen, welche sehr befriedigen, wurde von dem deutschen Haus Banning & Seybold in Düren geliefert. Die französischen Importeure von Holzbrei und Zeitungspapier beschäftigen sich übrigens mit der Frage der Versorgung in Kanada. Von Holzbrei aller Sorten wurden im Jahre 1925 nach Frankreich 417 380 t eingeführt, 1926 467 764 t. Die Nachfrage erhöht sich jedes Jahr. Die Hauptlieferanten waren dem Range nach: Schweden, Norwegen, Finnland, Deutschland, Oesterreich und Kanada. 1926 wurde Zeitungspapier aus Deutschland, Schweden, Norwegen, Holland, Finnland, Belgien, Schweiz, Italien im Ausmaße von 179 000 t importiert, ferner von Kraftpapier zirka 20 000 t. Kanada könnte, wie die Montrealer Handelskammer mitteilt, einen Großteil der französischen Importe zu vorteilhaften Preisen cif französischen Hafen bestreiten, seitens der Importeure von Holzbrei wird aber strenge zwischen Holzbrei für die Papierfabrikation und Holzbrei für die Kunstseideerzeugung, der um 20 Prozent teurer verkauft wird, zu unterscheiden sein; letzterer ist für die Papierfabrikation bei weitem nicht so gut verwendbar.

(Zentralbl. f. d. Papierindustrie).

Dänemarks Papiereinfuhr 1926 (1925)
verteilte sich in der Hauptsache wie folgt (in dz): ordinäres Einschlagpapier 6885 (6011), davon aus Deutschland 6313 (5942), Zeitungspapier 80 931 (88 523), davon aus Finnland 38 153 (8312), Deutschland 22 119 (59 581), Norwegen 14 873 (10 692); Glanz-, Well- und Feinpappe 9416 (10 518), davon aus Deutschland 5107 (6246), Schweden 3242 (3299); gewöhnliche (nicht Asbest oder Dachpappe) Pappe 86 812 (75 406), davon aus Finnland 33 619 (32 616), Deutschland 21 769 (11 343); gestrichenes Papier und Karton 1431 (1028), davon aus Deutschland 1236 (801); Pergament, Pergamin 18 801 (18 056), davon aus Deutschland 6244 (7049), Schweden 5065 (2813); Schreib- und Druckpapier 49 289 (51 734), davon aus Deutschland 30 157 (30 394), Norwegen 5388 (4861), Finnland 4885 (6494); Einschlagpapier unter T.-Nr. 270 54 914 (62 224), davon aus Schweden 24 127 (19 494), Deutschland 14 697 (13 664), Norwegen 7982 (19 923); anderes Papier ungefärbt 41 091 (40 864), davon aus Deutschland 21 911 (19 862), Schweden 10 435 (8603); durch Aufstrich gefärbt (auch Karton): a) einfarbig 1595 (1273), davon aus Deutschland 887 (1061), Schweden 570 (127); b) gemustert oder mehrfarbig, vergoldet usw. 2279 (2106), davon aus Deutschland 1554 (1478), England 306 (352); lichtempfindliches 771 (836), davon aus Deutschland 264 (288), England 273 (284); Belgien 191 (220). (Papier-Zeitung, Berlin).

Das russische Papiersyndikat.

Das heutige Syndikat der russischen Papierindustrie beginnt seine Tätigkeit am 1. Januar 1928. Als Mitbegründer des Syndikats sind die größten Unternehmungen der Sowjetunion zu nennen, sowie Centrobumtrust, der Weißrussische, Ukrainische und der Kama-Wolgatrust mit einem jährlichen Erzeugungswert von rund 85 Millionen Rubel; d. h. 62,5 v. H. der Gesamterzeugung der russischen Papierindustrie. Von den großen Unternehmen steht nur der Leningrader Papiertrust außerhalb des Syndikates; die Erzeugung dieses Trustes beträgt 29 Millionen Rubel. Das Aktienkapital des Syndikates wird 4 Millionen Rubel betragen. Das Syndikat soll sämtliche Verträge mit den Trusten spätestens am 20. Dezember unterzeichnen. Es nimmt unmittelbar Anteil an allen Einfuhrgeschäften, nicht nur was Papier und Papierstoff, sondern auch was die maschinelle Ausrüstung anbelangt. Erster Vorsitzender ist Herr F. N. Konar, sein Stellvertreter ist Herr Nikolajew. Mitglieder des Vorstandes sind u. a. die Herren Kantor, Styrmann (Centrobumtrust), Jacobsen (Weißrussischer Trust) und Rudowetz (Ukrainischer Trust). (Papier-Zeitung, Berlin).

Czas odnowić prenumeratę!

Kleinhandelspreise für Büroartikel in Oesterreich.

Die nachstehende Tabelle, die eben vom Bundesamt für Statistik veröffentlicht wird, gibt ein gutes Bild über die Kleinhandelspreise in Wien in den Monaten Oktober und November. Es betrugen die Preise für:

		Juli 1914 Kronen	Mitte Okt./Nov. 1927 Schilling		Meßziffer für Nov. 27 (Juli 1914=1)
Tinte	1 Liter	2 40	3,60	3,60	15 000
Bleistft	1 Stück	0,10	0,15	0,15	15 000
Aluminiumfeder	„	0,02	0,03	0,03	15 000
Kanzleipapier 1	Bogen	0,02	0,03	0,03	15 000

(Die Büro-Industrie, Berlin).

Weitere Entwicklung der mexikanischen Papierindustrie.

In den letzten Jahren hat in Mexiko die Papierindustrie wohl die größten Fortschritte gemacht. Das Gesamtkapital beträgt 12 071 707 Pesos. Es sind die National Paper & Type Company (in amerikanischen Händen) Cia de las Fabricas de Papel de San Rafael y Anexa (in spanisch-deutschen Händen) Fabrica de Papel Pena Pobre S. A. (in spanischen Händen). Nach der letzten Zählung sind in diesen Fabriken 1977 Arbeiter tätig. Im vergangenen Jahr wurden von den genannten Fabriken 11 217 596 kg Zeitungspapier im Werte von 2 143 709 Dollar erzeugt. Es wurden außerdem umgesetzt: Gewöhnliches Papier 5 175 275 kg im Werte von 2 197 927 Pesos, Packpapier und Tüten 6 147 798 kg im Werte von 1 581 829 Pesos, Karton 1 120 959 kg im Werte von 332 589 Pesos, Seiden- und Krepp-Papier 182 425 kg im Werte von 116 861 Pesos, Zigarettenpapier 62 367 kg im Werte von 21 325 Pesos. Wie verlautet, besteht die Absicht die mexikanische Papierindustrie durch Schutzzölle weiter zu heben. (Papier-Zeitung, Berlin).

Schreibmaschinen-Unterricht als Schulfach.

In Finnland hat sich ein Verein gebildet, der den Schreibmaschinenunterricht als obligatorisches Schulfach einführen will. Die Maschinen sollen den einzelnen Schulen kostenlos geliefert und auch Lehrkräfte gestellt werden, die der Verein entlohnen will. Diese Bestrebungen finden in Finnland großen Anklang.

Z okazji Nowego Roku życzymy wszystkim naszym Czytelnikom zdrowia i szczęśliwszych warunków dla rozwoju przemysłu i handlu tych wszystkich gałęzi, które my propagujemy.

Redakcja i Administracja.

Weber & Leopold

właśc.: A. Leopold

Fabryka stempli i zakład rytowniczy

Kościuszki 9 **Katowice** Kościuszki 9

Grawerowanie artystyczne i dla przemysłu

Od sprzedawcom wysoki rabat

Hurtowe Składy Papieru

Dawidowicz Kempiński i S-ka.

Warszawa

Chmielna 43

Telefony Nr. 246-68 — 253-56

Adres telegraficzny: „DEKACO“

Specjalność:

Dostawa do drukarń i wydawnictw

Ku uwadze P. P. Hurtowników!

PRZEMYSŁ PAPIERNICZY

I. SZPIRO

Ist.. od 1904 r.

WARSZAWA, ulica Miła Nr. 57

TELEFONY: 83-13, 405-21, 130-37

Adres telegraficzny: „KREPPAPIER“ WARSZAWA

KONTO CZEKOWE P. K. O. 1494

Poleca w najprzedniejszym gatunku własnej produkcji:

1. **Bibułę krepową,** do kwiatów, dekoracji i t. p.
2. **Bibułę na kwiaty,** kolorową i białą w arkuszach
3. **Koronki białe,** do pudełek, bombonierek i trumien
4. **Koronki kolorowe i białe** do ozdób
5. **Serwetki bibułkowe,** gładkie i karbowane
6. **Papier hygieniczny,** gładki i karbowany, w paczkach i rolkach
7. **Papier pod torty,** w różnych wielkościach
8. **Serpentynę,** w 4-ech kolorach
9. **Wełnę papierową,** białą i kolorową
10. **Lep miodowy na muchy** marki „ERISCON“ z muchą w pudełkach okrągłych i czworokątnych

Cenniki wysyła się na żądanie

FEINMECHANIK
G·M·b·H· & CO·
GDAŃSK
WEIDENGASSE
35/38

Złoty medal

Rzym 1926 r.

Franciszek Pyttlik

Fabryka masy walcowej i walców drukarskich
Skład maszyn i przyborów dla przem. graficzn.
Katowice, ulica Sienkiewicza 23.
Telefon 1615.

Urządzenia i Maszyny

wklęsło-drukowe (Tiefdruck)
ofsetowe
drukarskie
litograficzne
do linjowania
do fabrykacji torebek i woreczków

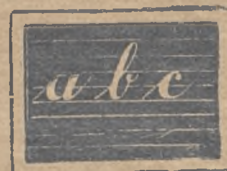
Własna produkcja masy walcowej i odlew wałków zapomocą najnowszych maszyn pneumatycznych.

Wielki skład maszyn i farb drukarskich.

Przyrządy suszące
dla drukarń ofsetowych

zakładów litograficznych, i graficznych jakoteż dla wszystkich przedsiębiorstw, gdzie przesusza się arkusze wilgotne, klejone i podlepione
dostarcza
V. JOCKEL. STOLPEN-S. A.

Schultafel u. Griffel
„Segrobo"
T. z o. p.
Bydgoszcz
Dworcowa 39.

Adolf Brandstätter, Bielsko Śl.

ul. 3-go Maja 27 * Tel. 1448 * Adr. telegr.: Brandpapier Bielsko

Hurtowy skład papieru	* **Papier-Groß-Handlung**
ma na składzie	hat am Lager
Papier	Papier
Tektury	Pappen
Artykuły biurowe	Büro-Bedarf

„Segrobo"
T. z o. p.
Schreibwaren-Großhandlung
Bydgoszcz, Dworcowa 39

Bruno Langfelder
BIELSKO
Telefon 523—893/VI.
Reprezentacja fabryk Papieru
Poleca wyroby:
„Solali" i Żywieckiej Fabryki Papieru
Rolki do kopjowania
Papier do kopjowania
Papier odbitkowy
Carbon i Indigopapier
Papiery woskowe
i inne Papiery

HERBERT SCHNELLE

GDAŃSK

FABRYKA SEGREGATORÓW I KSIĄG HANDLOWYCH

Velox-segregator
Velox-skoroszyt
Velox-dziurkacz
Velox-przedrejestr
(Vorordner)

Przybory szkolne

jak: rysownice, ekierki, linijki, przekładnice, bibularze, podstawki pod kałamarze jakoteż piórniki wszelkiego gatunku wyrabia
M. Grünberg
Kraków, Tatarska 3.
Telefon 1515.
Na składzie w każdej ilości.

Hurtowe składy papieru i tektury
Alexander Lurie,
Warszawa, Długa 46
Telefon Nr. 9-44.
Konto P. K. O. Nr. 12705
Adres telegraficzny:
Warszawa LURPAP.

Duży wybór różnych papierów i tektury po cenach fabrycznych.

Ogłaszajcie
w Przeglądzie Papierniczym!

Redaktor odpowiedzialny: Izydor Lion, Katowice. Za administrację: L. Landau, Katowice.
Druk: Kattowitzer Buchdruckerei- und Verlags-Spółka Akcyjna.

JAGELLONICA * BIBLIOTHECA

